אש קודש — משפטים שקלים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. דהנה איתא בברכות [דף ג' ע"א] אר"י פעם אחת וכו' ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, ובא אלי' ז"ל וכו' אמר לי וכו', שמעתי ב"ק וכו' ואומרת אוי לי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני וכו', אמר לי וכו', אלא כל יום ויום ג"פ אומרת כך, ולא עוד אלא בכ"ז שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין איש"ר מברך הקב"ה כביכול מנענע ראשו ואומר וכו', ע"ש, וכבר דקדקנו למה לא שמע ר"י בלתי כשהתפלל בחורבה הלא ג"פ ביום אומר הקב"ה כן.

דהנה האיש הישראל המעונה ביסוריו חושב שרק הוא מצטער, וכאלו כל יסוריו הפרטיים ויסודי הכלל ישראל אינם נוגעים למעלה ח"ו. אבל הפסוק אומר ובכל צרתם לו צר, ובגמרא איתא בזמן שאדם מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, ובספ"ק איתא שהרבה יותר ממה שהאדם מצטער, כביכול הוא יתי מצטער ביסורי איש הישראלי, ואפשר שכיון שהוא יתי בלתי בעל גבול שבשביל זה אינו מושג בעולם, גם צערו יתי מצרות ישראל הוא בלתי גבול, ולא בלבד שלהצטער בצער גדול כזה לא הי' אפשרות לאיש לסבול, רק גם להשיג את צערו יתי לדעת שמצטער הוא יתי ולשמוע את קולו יתי אוי לי שהחרבתי את ביתי והגליתי את בני, א"א בשביל שהוא למעלה מגבולות האדם, ורק כשנכנס ר"י לחורבה מחורבות ירושלים שנתבטל עצמותו יותר, ונחרב יותר בחי' הצמצום וגבול שלו, שמע מקולו של הקב"ה, ורק מעט ממנו שמע כי הוא שמע ב"ק מנהמת רק כיונה ובפסוק איתא ששאוג ישאג על נוחו היינו כשאגת ארי כביכול על חורבן בהמ"ק.

והוא גם הדבר שהעולם עומד על עומדו ולא נחרב מצערו וקולו של הקב"ה על עם ד' כי מתיסרים ועל ביתו כי נחרב, מפני שצערו הגדול של הקב"ה לא נכנס בו, וזהו אפשר הענין שאיתא במדרש איכה בפתיחתא שאמר'המלאך, רבש"ע אני אבכה ואתה לא תבכה, אמר לו אם אין אתה מניח לי לבכות עכשיו אכנס למקום שאין לך רשות ליכנס ואבכה וכו' במסתרים תבכה נפשי, ע"ש, ובתדב"א רבה [פי"ז] איתא שאמר המלאך גנאי הוא למלך שיבכה לפני עבדיו, ואם רק משום גנאי הוא שיבכה לפני עבדיו, הי' יכול המלאך ללכת משם, וכבר לא יהי' בפני עבדיו, ולהנ"ל מרמז שאמר המלאך שגנאי הוא לפני עבדיו שיצטרך המלך לבכות, אבל כיון שצערו כביכול הוא בלתי בגבול וגדול מן העולם ולכן לא נכנס בעולם ואין העולם מזדעזע ממנו, לכן אמר אני אבכה ואתה לא תבכה, היינו כיון שאף שהמלאכים הם שליחי ד' שע"י הוא יתי עושה את פעולותיו, לכן רצה המלאך את בכיית הכביכול לבכות בעולם, ולהביאה בעולם ואז לא יצטרך הכביכול לבכות, כיון שכבר ישמע בעולם קול בכיתו של הככיכול, ישמע העולם ויתפוצץ, ניצוץ צערו כביכול יכנס כעולם ואת כל שונאיו ישרוף, בים אמר הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה, ועכשיו שישראל טבועים כדם, העולם יתקיים, אני אבכה ואז אתה לא תבכה כי כבר לא תצטרך לבכות אבל כיון שרצה ד' לכפר על עוונות ישראל ולא הי' אז עוד עת ישועה, לכן השיב לו אכנס למקום שאין לך רשות ליכנס ואבכה, עתה הצער גדול עד שאין העולם יכול להכיל אותו ונעלה הוא מן העולם, ויגדיל צערו וכאבו כביכול עוד יותר עד שגם מן המלאך יתעלה וגם הוא לא יראה, ובגמרא חגיגה (ה' ע"ב) איתא המקום הזה הוא בבתי גואי ששם כביכול יש בכי' לפניו, ובמהרש"א איתא שבתי גואי הוא בחי' בינה ע"ש, להנ"ל כי בינה היא דקיימא לשאלה ולא למנדע שהוא למעלה מההשגה ובזה נסתר צערו כביכול מהמלאך ומכל העולם.

אבל זה החילוק, על התורה טרם נתנה נאמר חמדה גנוזה לא בית גניזה, כמו שדיברנו בשבוע העבר מפני שגנוזה היא מפני גדלה, ובשעת החורבן אף שצערו כביכול נסתר מן המלאכים ומכל העולם ג"כ מפני גדלו מ"מ נאמר בה בבתי גואי, בתי, כיון שהכל נמצא כאן בעולם היינו בתורה, וכשניתנה התורה בשבת שנצטמצם הכל לצורר ישראל אז גם הכל ע"י התורה יכול להתגלות בעולם גם מה שנגנז ע"י בתי, ע"י הכלים המסתירים אותו, בגמרא איתא שסדר תעניות הי' שהיו מוציאין את התיבה היינו הארון שספר תורה מונח בו לרחובה של עיר, ובזוה"ק ח"ג דף ע"א איתא שבעת צרה ר"ל גם את ספר התורה בעצמה היו מוציאין, וחוץ מהטעם שאיתא בגמרא מרמז להנ"ל מפני שבתורה יכולים לגלות את כל האורות הגבוהים הנסתרים מן העולם מפני גבהם, אף צער הקב"ה ובכיתו כביכול על צער ישראל, ויתפרדו כל פועלי און וישועתנו תתגלה מהרה תיכף ומיד.

ואפשר זה הרמז אלי אלי למה עזבתני, רחוק מישועתי וכו', הן בטוחים אנו שתושיענו ולא עזבתנו לגמרי ח"ו, אבל בזה עזבתנו, בזה שרחוק מישועתי וכו', שרחוקה הישועה והצרות נמשכות זמן רב כזה, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, כי איתא מהרב הקדוש זצוק"ל, שקדוש הוא מלשון מובדל ומופרש כמו פן תקדש המלאה, אי' הקדשה שפרש"י מקודשת ומזומנת וכו', וכן ענין קדושה שאומרים להבדיל עליו יתי הוא שהוא קדוש ומובדל מן כל העולמות, למה עזבתני, ואתה קדוש מובדל מאתנו, אבל באמת יושב תהלות ישראל, יושב ונמצא אתה בתורה ותפילה הנקראות תהלות ישראל שישראל אומרים לך ואיך זה תסבול בעלבון התורה

ובצערן של ישראל אשר מצערים ומענים אותם רק בשביל שמקיימין את התורה, לכן עלינו ישראל לאחוז בתורה ששם הקב"ה, וע"י שנכנסים בה הן בלימוד והן בקיום מצותי' אליו ית' נכנסים, בכיתו וקולו כביכול על צרותנו תתגלה וכל הרשעה כעשן תכלה, הן מאוד קשה היא בשעת צרות גדולות ללמוד, וישנם אנשים מישראל שאיזה מצוות לא כ"כ קל להם לקיימן, אבל ישראל מלומדים ביסורים מאז, ומ"מ תמיד לא הרפו מתורה ומצות, ובכלל לא נתנה התורה על תנאים שכשטוב לנו נקיימה וח"ו כשרע לנו נעזבנה ח"ו, תמיד ד' אלקינו, ותמיד את תורתו ומצוותיו נשמור.

נחזור להנ"ל ע"י התורה שנלמד ונקיים, גם קול ד' אשר ישאג על ביהמ"ק וישראל יתגלה והישועה תבוא חיש מהר, מפני שהוא ית' וקולו שהם במסתרים בבחי' במסתרים תבכה נפשי ע"י התורה יתגלו, כיון שגם התורה חמדה גנוזה ונתגלה לישראל, וכל הקודש של מעלה על ידה יכול להתגלות, ואפשר עוד שלא בלבד שפועלת התורה לגלות קול ד' ובכיתה רק גם פועלת להמתיק היסורים והדינים, פשוט בשכר, כי כן הבטיחנו אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם וכר', אבל חוץ מזה הלא איתא בספ"ק שכל חטא לא בלבד שממשיך הדין מחמ' עונש, וכן התורה ומצוות שממשיכות הטובה לא בשביל שכר לבד, רק גם בעצם, למשל בשערי אורה איתא שמי שיודע לכוון כוונות התפילה הרי זה כמי שיש בידו מפתחות של השערים של מעלה, כי כיון שההמשכה והתגלות היא ע"י אותיות והשמות, לכן כשיודע לצרפם מתקן הוא את הצנורות וההשפעה נמשכת, וכן בכל התודה ומצוות לא בשכר לבד באה הטובה, רק גם בעצם, וכן בזה הדבר, חוץ משכרה, גם פועלת התורה לאחד את כל הקולות לקול אחד קול התורה.

כי איתא במדרש שקול ד' בקבלת התורה הלך מסוף העולם ועד סופו, וגם איתא במדרש שמכל רוחות העולם שמעו ישראל את קולו ית', מן המזרח מן המערב וכו', חוץ מן הפשוט שבאמת כן הי', מרמז לנו, שלא נחשוב שעולם הגשמי דחוק ומתנגד לתורה, לא כן הוא, מכל העולם קול התורה נשמע, מפני שגם העולם בדבר ד' נברא ודיבורו ית' הוא עצמותו של העולם, רק שבני האדם משתמשים עם העולם באופן רע ומאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות של הקב"ה ומי שמשתמש עם העולם לטוב, גם העולם עוזר לו בתורה ועבודה, ובב"ק [ע"ב ע"ב] איתא שר"נ אמר לרבא והאי דלא אמרי לך באורתא דלא אכלי בשרא דתורא, הרי דע"י שאכל בשר נתוסף לו דעת התורה, וגם פשוט כ"א מבין דהנפש החיונית שורה בגוף, ושכל האנושי שהיא ראשית משכן הנפש, על בשר המוח שורה, וכשנחלש בשר מוחו קשה לו להשיג בתורה, וכשמתחזק ומוסיף כח ע"י אכילה לפי הצורך, מוסיף לדעת ולהשיג את התורה, נמצא שע"י הלחם ובשר הוא שומע את התורה. קול התורה נשמע בשעת קבה"ת מכל העולם, וגם עתה יכול האיש מן כולם לשמוע את קול התורה, ולא רק מן חלקי העולם אשר נתוספים אליו ונעשים חלקי גופו ע"י מאכל ומשתה, רק גם מן כל העולם אשר חוצה לו.

כי העולם בדבר ד' נעשה והתורה דבר ד' היא, ובאמת הוא ית' אחד ודבורו אחד וכל התורה כלולה בעשה"ד, וכל עשרת הדברות בדבור אחד נאמרו כמ"ש בילקוט, וגם דיבורו ית' בבריאת העולם ודיבורו ית' בתורה, אחד הם, כשמשתלשל למטה נסתעפו לב' בחינות דיבור, להעולם דיבורים של מצוות וציווים שיברא, וע"פ חקותיו יתנהג תמיד השמש יאיר ביום והירח בלילה וכו', ולישראל תורה ומצוות לקיים אותם עם העולם, וכשעולים למעלה, כל עשרת הדברות בדיבור אחד נאמרו, וגם עשרה מאמרות ממאמר אחד יוצאים, וביום הראשון כבר נברא הכל כמו שפרש"י בפ' בראשית, וכשעולים עוד יותר, אז גם אלו ואלו, עשרה מאמרות ועשה"ד קול אחד הם, כי הוא ודיבורו אחד, וכמו שהוא ית' אחד כן גם כל דיבוריו ית' אחד הם, והאיש שנתעלה ומתיחד באחדות קול ד' שבתורה, אז גם מכל העולם את קול התורה שומע, מציפצופי העופות ומגעיות הפרות ומקולות ורעש בני האדם, מכלם שומע קול ד' שבתורה, בקבה"ת נאמר קול גדול ולא יסף ומפרש רש"י ולא פסק, שתמיד קול הזה נמשך ומכלם יכולים לשמעו, וממילא כל רע נתעלה לטוב, וכל הדיבורים רעים ודרשות רעות שמדברים שונאי ישראל על ישראל, נתהפך הכל לקול התורה, כיון שגם הם בעולם נמצאים, וחיותם מקול ד' שבתורה שנסתעפו לדיבורים רעים, פשוט שדברי התוכחה שבתורה נתגשמו עד ששונא ישראל זה או זה מדבר להכות וליסר את ישראל בפועל ח"ו, וכשמאחדים הכל לתורה עולים הם לקול תורה, וכל רע נמתק.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ופרש"י ואלה מוסיף על הראשונים שאף אלו מסיני, היינו שבתורה תתקן את המשפטים שהם בחי' דין, בבחי' וידבר אתו משפט, עד שיהיו לפניהם ולצרכיהם לא נגדם ח"ו, כי אף אלו מסיני קול ד' המה רק שנסתעפו עד דין ודיבורים או גם מעשים רעים בשונאי ישראל, ובמדרש תנחומא פ' כי תשא איתא, ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכר, א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן וכו', שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא עכ"ל המדרש, היינו שכשח"ו יש מורא שלא יהי' נגף, אז בקריאת התורה זוקף את ראשן ומהכל נעשה תורה והכל נמתק לטוב.